

РЕШЕНИЕ

№ ЕМ-01 от 29.06.2012 г.

ДЪРЖАВНАТА КОМИСИЯ ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ

на закрито заседание на 29.06.2012 г., след като разгледа доклад с вх. № Е-ДК-445/29.06.2012 г. относно одобряване на предвижданите електрически мощности, които могат да бъдат предоставяни за присъединяване към преносната и разпределителните електрически мрежи на обекти за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници, по райони на присъединяване и нива на напрежение от 01.07.2012 г. до 01.07.2013 г.:

С приемане на Закона за енергията от възобновяеми източници¹ (ЗЕВИ) е предвидено задължението на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране (ДКЕВР) на основание чл. 6, т. 3 във връзка с чл. 22 от закона да одобрява ежегодно до 30 юни и публикува на интернет страницата на комисията предвижданите за едногодишен период, считано от 1 юли, електрически мощности, които могат да бъдат предоставяни за присъединяване към преносната и разпределителните електрически мрежи на обекти за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници, по райони на присъединяване и нива на напрежение. С § 25 от Преходните и заключителните разпоредби на ЗЕВИ законодателят отложи влизането в сила на цитираната разпоредба от 1 януари 2012 г. с цел развитие на предвидената в закона процедура, която предхожда вземането на решение за одобряване на мощностите от ДКЕВР.

С оглед изпълнение на задължението си по чл. 22, ал. 2 от ЗЕВИ във връзка с чл. 83б от НРЦЕЕ, да разработи и предостави на ДКЕВР и на министъра на икономиката, енергетиката и туризма предвижданите за едногодишен период електрически мощности, които могат да бъдат предоставяни за присъединяване към преносната и разпределителните електрически мрежи на обекти за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници, по райони на присъединяване и нива на напрежение, „Електроенергийния системен оператор“ ЕАД е изпратил писмо с изх. № ЦУ-ПНО-3032/03.05.2012 г. до разпределителните предприятия и „Националната електрическа компания“ ЕАД, с копие до Комисията, за представяне на актуална информация съгласно чл. 22 от ЗЕВИ във връзка с чл. 83а от НРЦЕЕ.

При изготвяне на прогнозата видно от § 6, ал. 7 от Преходните и заключителните разпоредби на закона, разпределителните предприятия следва да отчетат и обектите със сключени предварителни договори към влизане в сила на закона, които са внесли аванс съгласно чл. 29, ал. 1 от закона, представили са доказателства за придобити вещни права

¹ Обн. ДВ. бр.35 от 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.29 от 2012г.

върху имотите, върху които ще се изгради енергийния обект и са представили виза за проектиране или подробен устройствен план, когато се изисква по ЗУТ.

Съгласно разпоредбата на чл. 23, ал. 1 от ЗЕВИ енергийните обекти за производство на електрическата енергия от възобновяеми източници се присъединяват чрез подаване на заявления в посочените в тях райони като се вземат предвид одобрените мощности, които могат да бъдат предоставяни за присъединяване съгласно решението на Комисията по чл. 22, ал. 5 от ЗЕВИ. Законодателят предвижда в чл. 24 от ЗЕВИ, че тази процедура не се прилага за енергийни обекти за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници с обща инсталирана мощност до 30 kW включително, които се предвижда да бъдат изградени върху покривни и фасадни конструкции на присъединени към електроразпределителната мрежа сгради и върху недвижими имоти към тях в урбанизирани територии; с обща инсталирана мощност до 200 kW включително, които се предвижда да бъдат изградени върху покривни и фасадни конструкции на сгради за производствени и складови дейности присъединени към електропреносната или електроразпределителната мрежа в урбанизирани територии; както и с инсталирана електрическа мощност до 1.5 MW включително, за производство от биомаса, които се предвижда да бъдат изградени в урбанизирани територии, селскостопански обекти или производствени зони. Следователно независимо от одобрените от ДКЕВР мощности описаните енергийни обекти **следва да се присъединяват от електроразпределителните предприятия без ограничение.**

С писма с вх. № Е-13-41-22/26.04.2012 г. и с вх. № Е-13-41-29/29.05.2012 г. „Електроенергийния системен оператор“ ЕАД е направил прогноза въз основа на постъпилата до момента информация и графика за присъединяване на преносното и разпределителните предприятия по досега сключените предварителни и окончателни договори за възможностите за присъединяване по нива на напрежение и видове централи.

В цитираните по-горе писма на „Електроенергийния системен оператор“ ЕАД, дружеството подчертава, че енергийните обекти, произвеждащи електрическа енергия от биомаса и водноелектрическите централи (ВЕЦ) могат да бъдат диспечирани съобразно нуждите на електроенергийната система (ЕЕС), поради което за тях **не са необходими ограничения от гледна точка на управлението на ЕЕС.**

Съгласно чл. 22, ал. 3 от ЗЕВИ предвижданията се разработват въз основа на целите в Националния план за действие за енергията от възобновяеми източници (НПДЕВИ) и данни за сключените предварителни договори; отчетеното и прогнозно потребление на електрическа енергия; преносните възможности на мрежата, както и възможностите за балансиране на мощностите в ЕЕС.

В Таблица е направена съпоставка между заложените в НПДЕВИ цели с данните за въведените в експлоатация мощности на енергийни обекти, произвеждащи електрическа енергия от възобновяеми източници към април 2012 г. представени с писмо с вх. № Е-13-41-22/26.04.2012 г. от „ЕСО“ ЕАД.

Вид на ВЕИ	2012 г.	2013 г.	Общо въведени в експлоатация към април 2012 г.	2020 г.
мощности	MW	MW	MW	MW
ВяЕЦ	451	631	572,62	1400
ФЕЦ	46	83	134,79	600
ВЕЦ	2020	2040	2213,07	2540
Био ЕЦ	22	37	1,00	158

От Таблицата може да бъде направено заключение, че към момента въведените в експлоатация мощности на енергийни обекти, произвеждащи електрическа енергия от възобновяеми източници:

- за ВяЕЦ се доближават с приетите за 2013 г. индикативни цели в НПДЕВИ, а от писмо с вх. № Е-13-41-29/29.05.2012 г. от „ЕСО“ ЕАД с актуална информация към май 2012 г. е видно, че мощностите са в размер вече на 621,6 MW;
- за ФЕЦ съгласно данните за април 2012 г. мощностите надвишават значително тези приети с индикативни цели в НПДЕВИ. Нещо повече с цитираното вече писмо с вх. № Е-13-41-29/29.05.2012 г. към месец май те са вече в размер на 264,60 MW.

Само по отношение на ВЕЦ и БиоЕЦ, централи, които, както бе посочено и по-горе не застрашават управлението на ЕЕС, а напротив могат да бъдат диспечирани съобразно нейните нужди, е видно, че индикативните цели понастоящем не са изпълнени.

С писма с изх. № Е-03-17-72/08.06.2012 г. и изх. № № Е-03-17-72/21.06.2012 г. ДКЕВР е изисквала от министъра на икономиката, енергетиката и туризма становище за съответствието на предложението на оператора на преносната мрежа за предвижданите електрически мощности за присъединяване с НПДЕВИ съгласно чл. 22, ал. 4 от ЗЕВИ.

С писмо с изх. № 92-00-986/22.06.2012г. министърът на икономиката, енергетиката и туризма е изразил становище, че направените от „ЕСО“ ЕАД предвиждания няма да попречат на изпълнението на заложените в НПДЕВИ цели.

Във връзка с втория критерий по чл. 22, ал. 3, т. 1 от ЗЕВИ, а именно сключените предварителни договори информация е представена от „ЕСО“ ЕАД и с двете цитирани по-горе писма. С писмо с вх. № Е-13-41-22/26.04.2012 г. операторът на преносната мрежа е представил в Приложение 1 обобщени данни за договорените мощности по нива на напрежение и видове централи към април 2012 г. както следва:

- за средно напрежение за ВяЕЦ (данни от Е.ОН, ЕВН, ЧЕЗ) -318,02 MW;
- за средно напрежение за ФЕЦ (данни от Е.ОН, ЕВН, ЧЕЗ) – 962,83 MW;
- за средно напрежение за ВЕЦ (данни от Е.ОН, ЕВН, ЧЕЗ) – 145,42 MW;
- за средно напрежение за Био ЕЦ (данни от Е.ОН, ЕВН, ЧЕЗ) – 77,53 MW;
- за високо напрежение за ВяЕЦ (данни от НЕК) – 2041,75 MW;
- за високо напрежение за ФЕЦ (данни от НЕК) – 742,12 MW;
- за високо напрежение за ВЕЦ (данни от НЕК) – 0,00 MW;
- за високо напрежение за Био ЕЦ (данни от НЕК) –0,00 MW.

Следва да се има предвид, че в описаните договорени мощности се включват както сключените предварителни договори за присъединяване, които следва да бъдат отчетени съгласно чл. 22, ал. 3, т. 1 във връзка с § 6, ал. 7 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗЕВИ, така и сключените окончателни такива. Безспорно и сключените окончателни договори за присъединяване на енергийни обекти, които не са въведени в експлоатация, оказват влияние върху условията за балансиране и за управление на ЕЕС, при което те „резервират“ част от свободния капацитет, поради което трябва да бъдат отчетени, въпреки, че законът не го предвижда изрично.

Освен това няма данни кога енергийните обекти, за които има сключени предварителни и окончателни договори ще влязат в експлоатация. От друга страна те заемат свободен капацитет в мрежата, доколкото същите са валидни и трябва да бъдат изпълнени. От друга страна предвид значителните стойности на заявените мощности и големия брой обекти по сключените окончателни и предварителни договори за присъединяване съществува реална възможност за неизпълнение или прекратяване на част

от тези договори. В тази връзка § 18, ал. 1 от ЗИД на ЗЕВИ (обн., ДВ, бр. 29 от 2012 г., в сила от 10 април същата година) изисква в срок от три месеца от влизането му сила преносното и разпределителните предприятия да изготвят съгласно 10-годишния план за развитие на преносната мрежа и плановете за развитие на електроразпределителните мрежи графици за присъединяване на обектите на производителите - страни по сключени предварителни договори за присъединяване на енергийни обекти за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници, с изключение на обектите за производство на електрическа енергия от биомаса. Законът дава възможност производителите да изявят несъгласие в рамките на един месец (писмено или мълчаливо) относно възможния срок за присъединяване по график, което ще има за краен резултат прекратяване на сключения предварителен договор за присъединяване. От този момент нататък, а именно 10 август 2012 г. ще има реални данни за това кога и какви мощности съгласно графиците се предвижда да бъдат присъединени в съответствие с 10 – годишния план на развитие на преносната мрежа. Доколкото графиците все още не са изготвени и е неизвестен фактът колко от договорите ще бъдат прекратени, не съществува обективна възможност „ЕСО“ ЕАД да представи конкретната информация кои от посочените по-горе мощности се предвижда да бъдат присъединени през 2012 г. -2013 г.

ЗЕВИ не само обвързва изготвянето на самите графици за вече сключените окончателни и предварителни договори с 10 – годишния план на развитие на преносната мрежа, но и съгласно чл. 22, ал. 2 от ЗЕВИ „ЕСО“ ЕАД е длъжно именно с него да съобрази предвижданията си за мощностите, които следва да бъдат одобрени от Комисията. Десетгодишният план за развитие на електропреносната мрежа на Р. България е разработен в съответствие с изискванията на чл.87, ал.3 от Закона за енергетиката, на Правилата за управление на ЕЕС, на чл.22 от Директива 2009/72/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, както и изисквания на Европейската организация на операторите на електропреносни системи (ENTSO-E).

Съгласно приетия План за развитие на преносната електрическа мрежа на България за периода 2010 – 2020г. във връзка с присъединяване на планираните в него за изграждане ВЕИ е необходимо да се създадат технически условия за увеличаване преносните способности на мрежа 110 kV в Североизточна България.

Освен преносните способности на мрежата от съществено значение за предвижданията е и възможността за балансиране на мощностите на ЕЕС. Това е и водещият критерий, тъй като дори и да има преносен капацитет, невъзможно е присъединяването на мощности, които ще нарушат сигурността на ЕЕС. Във всеки един момент операторът на преносната мрежа трябва да разполага с достатъчно регулиращи мощности, с които да компенсира небаланса в ЕЕС. Задължението за сигурното и безопасно управление на ЕЕС съгласно чл. 109, ал.1, точки 1 и 2 на ЗЕ, законодателят вмения на „ЕСО“ ЕАД, в качеството му на оператор на преносната мрежа. Видно от цитираната разпоредба операторът на електроенергийната система е длъжен да осигурява, сигурно, безопасно и ефективно функциониране на електроенергийната система и да поддържа баланса между производството и потреблението на електрическата енергия. Последното задължение на оператора на ЕЕС е конкретизирано в чл. 99, ал. 2, съгласно което за целите на балансиране на производството и потреблението на електрическа енергия електроенергийният системен оператор е страна по всички сделки с балансираща електрическа енергия.

Десетгодишният план за развитие на електропреносната мрежа на Р. България предвижда, че се очаква именно чувствително увеличаване на инсталираните мощности и производството на електроенергия от ВЕИ, предимно ВяЕЦ и ФЕЦ, чиято работна мощност е в пряка зависимост от интензивността на вятъра и слънчевата радиация. Това се потвърждава и с посочените в Таблицата мощности, въведени в експлоатация към април 2012 г., които вече изпълняват или надхвърлят индикативте цели в НПДЕВИ. Резките измененията в работната мощност от ВяЕЦ и ФЕЦ се компенсират предимно чрез промяна натоварването на ВЕЦ, както и от другите конвенционални електрически централи. От гледна точка на изискванията за регулиране на обменните мощности на ЕЕС на България в електроенергийното обединение на ENTSO-E, възможностите на нашата ЕЕС да присъединява нови ВяЕЦ и ФЕЦ е ограничена и се определя от наличните към момента регулиращи мощности и разполагаемия диапазон за регулиране. Голямото количество ВяЕЦ и ФЕЦ ще предизвиква големи и внезапни промени в баланса производство-потребление на нашата ЕЕС и при недостатъчни регулиращи мощности ще води до нарушаване на графици за обмен на електроенергия със съседните ЕЕС, членки на ENTSO-E, за което България може да търпи санкции. Понастоящем електроцентралите от ВяЕЦ и ФЕЦ не могат да предоставят на системния оператор допълнителни услуги (първично, вторично, третично регулиране и регулиране на напрежението) и не могат да участват в противоаварийното управление на ЕЕС. От друга страна този вид централи вече са със значителна инсталирана мощност, която в определени моменти поради използваната технология може да води до недостиг или голям излишък на електрическа енергия за ЕЕС. Например ФЕЦ не могат да участват в покриването на максималните зимни товари, които са вечер около 19-21ч., а ВяЕЦ произвеждат най-много електроенергия в периода 02-06ч., когато потреблението е най-ниско и има излишък от електроенергия в системата.

В тази връзка е необходимо, чрез съответните икономически механизми, да се управлява оптимално инвестиционния процес в изграждането на ВяЕЦ и ФЕЦ, за да може от една страна да се изпълни Директива 2009/28/ЕС ЕУ, в частта производство и потребление на електроенергия от ВЕИ, а от друга страна, да не се нарушава качеството на управление на ЕЕС на България и сигурността на доставките на електроенергия, в съответствие с изискванията на ENTSO-E.

Съгласно десетгодишният план за развитие на електропреносната мрежа на Р. България техническите възможности за управление на ЕЕС на България при съществуващата изграденост и планираното развитие на производствените мощности по плана показва, че за да се гарантира качеството на управление и сигурността на електроенергийните доставки, в съответствие със стандартите на ENTSO-E, е необходимо до 2020г. инсталираната мощност във ВяЕЦ да не надвишава 1800 MW, а тази във ФЕЦ – 600 MW. Тези стойности трябва да се актуализират всяка година в зависимост от реалното развитие на ЕЕС и наличните регулиращи мощности. Видно от Таблицата при тези мощности за присъединяване заложили в десетгодишния план за развитие на преносната мрежа се изпълняват и индикативните цели за 2020 г. От друга страна подписаните предварителни и окончателни договори за присъединяване към април 2012 г. са за ВяЕЦ 2359,77 MW и за ФЕЦ 1704,95 MW. Доколкото тези договори са действителни и следва да бъдат изпълнени по графици, които ще се изготвят на основание § 18 от ЗИД на ЗЕВИ, то те запълват целия свободен капацитет на мрежата, при който съгласно десетгодишния план за развитие на преносната мрежа същата може да бъде балансирана и да се гарантира нейната сигурност, устойчивост и непрекъсната работа.

От всичко гореизложено, като вземе предвид сключените към април 2012 г. предварителни и окончателни договори, които както бе посочено запълват свободния капацитет, Комисията счита, че следва да одобри направеното от „ЕСО” ЕАД предвиждане, а именно:

Ниво на напрежение	Мощности за присъединяване
	Високо и средно
Обща допустима нова инсталирана мощност, MW, в т.ч. по мрежови енергийни райони:	
МЕР София - град	0
МЕР София област	0
МЕР Благоевград	0
МЕР Монтана	0
МЕР Плевен	0
МЕР Горна Оряховица	0
МЕР Русе	0
МЕР Шумен	0
МЕР Варна	0
МЕР Бургас	0
МЕР Стара Загора	0
МЕР Хасково	0
МЕР Пловдив	0

Трябва да се има предвид, че след изготвяне на граfiците за присъединяване съгласно изискванията на § 18, ал. 11 от ЗИД на ЗЕВИ, следва да бъде актуализирана информацията за валидните окончателни и предварителни договори. В тази връзка Комисията счита, че освободените от прекратяването на такива договори мощности следва да бъдат обявявани от оператора на преносната система и операторите на електроразпределителните мрежи на интернет страниците им, за да могат да се ползват освободените мощности за присъединяване от лицата по чл. 23, ал.1 ЗЕВИ. Видно от § 18, ал. 11 от ЗИД на ЗЕВИ изрично се предвижда на всеки 6 месеца електроенергийният системен оператор да публикува на интернет страницата си актуализирана информация за присъединените и кандидатите за присъединяване - производители на електрическа енергия от възобновяеми източници, с указания за мощността, типа на производството, присъединителното напрежение и населеното място.

Както бе посочено и по-горе законодателят урежда привилегия за енергийните обекти по чл. 24 от ЗЕВИ, като за тях не се прилага процедурата за присъединяване по чл. 23 и независимо от одобрените от Комисията мощности преносното и разпределителните предприятия не могат да откажат присъединяването им. При сключване на окончателни и предварителни договори за присъединяване трябва да се отчитат нуждите за балансиране на ЕЕС. Както е записано и в десетгодишният план за развитие на електропреносната мрежа на Р. България във връзка с присъединяване на ВЕИ, от гледна точка на управление на ЕЕС, препоръчително е стимулирането на изграждане и присъединяване на ВЕЦ и Био ЕЦ, доколкото те могат да бъдат диспечирани съобразно нуждите на ЕЕС и да служат като регулиращи мощности.

Предвид гореизложеното и на основание чл. 6, т. 3 във връзка с чл. 22, ал. 5 от ЗЕВИ във връзка с чл. 83ж от НРЦЕЕ Комисията

РЕШИ:

Одобрява, отчитайки сключените към април 2012 г. предварителни и окончателни договори за присъединяване на енергийни обекти, произвеждащи електрическа енергия от възобновяеми източници, предвижданите електрически мощности, които могат да бъдат предоставяни за присъединяване към преносната и разпределителните електрически мрежи на обекти за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници, по райони на присъединяване и нива на напрежение от 01.07.2012 г. до 01.07.2013 г., както следва:

Ниво на напрежение	Мощности за присъединяване
	Високо и средно
Обща допустима нова инсталирана мощност, MW, в т.ч. по мрежови енергийни райони:	
МЕР София - град	0
МЕР София област	0
МЕР Благоевград	0
МЕР Монтана	0
МЕР Плевен	0
МЕР Горна Оряховица	0
МЕР Русе	0
МЕР Шумен	0
МЕР Варна	0
МЕР Бургас	0
МЕР Стара Загора	0
МЕР Хасково	0
МЕР Пловдив	0

Решението подлежи на обжалване в 14 (четирнадесет) дневен срок пред Върховния административен съд.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Ангел Семерджиев)

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:

(Емилия Савева)